

Sprawozdanie z działalności edukacyjnej w Gorczańskim Parku Narodowym w 2022 roku.

Działania edukacyjne w 2022 roku prowadzone były przez pracowników Zespołu ds. Edukacji i Udostępniania Parku, a także pracowników Pracowni Naukowo-Edukacyjnej oraz pracowników terenowych Służby Parku. Zadania z zakresu edukacji i udostępniania Parku finansowane były ze środków własnych oraz z funduszy pozyskanych w ramach projektów:

- z funduszu leśnego, w ramach umowy: Nr EZ.0290.1.6.2022 z dnia 1.08.2022 r. Kwota dofinansowania wyniosła: **1 808 047,51 zł**, z czego na zadania z zakresu udostępniania GPN dla odwiedzających wydatkowano **716 360,07 zł**.
- darowizny z firmy Cummins, przekazanej GPN przez Global Giving. W 2022 roku złożono wniosek o dofinansowanie na kwotę **75 123,42 zł**. Realizacja projektu „Gorce National Park - environmental education programing extension project/ Projekt rozwoju programu edukacji ekologicznej GPN” zaplanowana jest na okres od 01.09.2022 do 30.08.2023. W 2022 r. zrealizowano zadania, na kwotę **7 128,07 zł**.

Działania edukacyjne Zespołu ds. Edukacji i Udostępniania Parku w 2022 prowadzone były z zachowaniem wytycznych wynikających z Rozporządzeń Rady Ministrów w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii. Ze względu na stan zagrożenia epidemicznego na mocy Rozporządzenia Ministra Zdrowia Ośrodek Edukacyjny został zamknięty w okresie od 24.01.2022 r. do 14.02.2022r. Zamknięcie przypadło na czas ferii zimowych, w związku z tym nie organizowano żadnych wycieczek, co w efekcie doprowadziło do odwołania wcześniej zamówionych zajęć edukacyjnych, a zaplanowane otwarte pokazy filmu o GPN trzeba było przeprowadzić online. Po tym okresie do końca kwietnia Ośrodek działał w systemie reżimu sanitarnego. Zgodnie z zasadami na ekspozycji mogło przebywać nie więcej niż 15 osób jednocześnie. Każdy odwiedzający musiał nosić maskę i zdezynfekować ręce przed wejściem. Zajęcia edukacyjne terenowe odbywały się w trybie normalnym.

W okresie zamknięcia Ośrodka Edukacyjnego pracownicy pracowali zdalnie lub pozostawali na swoich stanowiskach pracy załatwiając bieżące sprawy telefonicznie lub mailowo. Ponadto przygotowywane były, m.in. materiały informacyjne i edukacyjne, które

zamieszczano na Fb GPN, opracowywano materiały do wydawnictw GPN, film edukacyjny o borsuku oraz materiały informacyjne dla lokalnych portali internetowych.

W 2022 roku mimo ograniczeń wynikających z pandemii, większość zaplanowane działania (poza 2 otwartymi pokazami filmu o GPN w Ośrodku Edukacyjnym) udało się przeprowadzić.

W różnorodnych **bezpośrednich działaniach edukacyjnych** kierowanych do uczniów, nauczycieli, mieszkańców miejscowości sąsiadujących z GPN, a także odwiedzających Park turystów w 2022 roku uczestniczyło **8 073 osoby** tj.:

- zajęcia edukacyjne stacjonarne – **100 osób**,
- zajęcia edukacyjne terenowe – **663 osób** (na ścieżkach edukacyjnych, w parku dworskim i w otoczeniu Gajówki Mikołaja),
- plenerowe imprezy edukacyjne dla mieszkańców i turystów – **890 osób**,
- ekspozycję przyrodniczą w Ośrodku Edukacyjnym GPN zwiedziło – **4 043 osób** (w tym 41 osób z Ukrainy, które miały zapewniony bezpłatny wstęp)
- film pt. „Gorczański Park Narodowy” wyświetlany w Ośrodku Edukacyjnym GPN obejrzało – **2 357 osób**.
- warsztaty dla nauczycieli **20 osób**,

W ramach **działań on-line w 2022 r. zanotowano ok. 67 648 wyświetleń:**

- 3-minutowy zwiastun filmu „Gorczański Park Narodowy” – **4 591 wyświetleń**,
- pokaz otwarty filmu „Gorczański Park Narodowy”:
 - * w języku polskim – **630 wyświetleń**,
 - * w języku angielskim – **30 wyświetleń**,
- Spotkania z gorczańską przyrodą:
 - * Duże drapieżniki – **501 wyświetleń**,
 - * Marcowanie – **82 wyświetlenia**,
 - * Przebudzenie salamandry – **125 wyświetleń**,
 - * Gorczańskie polany **127 wyświetleń**,
 - * Gorczański las – **94 wyświetleń**,
 - * Spotkanie z borsukiem **194 wyświetlenia**;
- prezentacja multimedialna przedstawiająca fotogramy z wystawy „Gorce w Naturze 2000” – **274 wyświetlenia**.
- filmy z fotopułapek umieszczane na profilu Parku na YouTube obejrzało ok. **61 000 osób**.

DZIAŁANIA EDUKACYJNE KIEROWANE DO UCZNIÓW I STUDENTÓW:

zajęcia edukacyjne dla uczniów szkół podstawowych ponadpodstawowych i studentów -

uczestniczyło w nich łącznie **763 osoby**:

- zajęcia stacjonarne – **100 osób**,
- zajęcia terenowe – **663 osoby**.

Aktywne zajęcia terenowe prowadzone były na ścieżkach edukacyjnych GPN, głównie w parku dworskim hr. Wodzickich a także w otoczeniu terenowej bazy edukacyjno-wystawienniczej Gajówka Mikołaja w Łopusznej.

Z oferty edukacyjnej w Ośrodku Edukacyjnym GPN w 2022 r. korzystali również uchodźcy z Ukrainy. Były to zorganizowane grupy dzieci kolonijnych (**69 osób**).

inne formy działalności edukacyjnej (4) - 197 osób:

- **Warsztaty dla nauczycieli** pt. „Jadalne muchomory, trujące borowiki – fakty i mity dotyczące grzybów” – **20 osób**,
- **Konkurs GPN** dla uczniów szkół podstawowych pt. Gorczańska wiosna – opowieść w odcinkach” - **37 osób**,
- „**Spotkanie tropicieli przyrody**” – terenowa gra edukacyjna dla uczniów szkół podstawowych (Gajówka Mikołaja) - **60 osób**,
- **Święto buka** – plenerowe warsztaty przyrodnicze dla uczniów szkół podstawowych (Gajówka Mikołaja) organizowane wspólnie z Nadleśnictwem Nowy Targ. W tym roku odbyły się dwie edycje (jedna skierowana do szkół, druga miała charakter otwarty) – **80 osób**

realizacja programu „Przyjaciół Parku Narodowego” - w 2022 roku kontynuowano realizację projektu „Przyjaciół parku narodowego”. Program adresowany jest do rodzin z dziećmi w wieku 6-11 lat. Zachęca do aktywnego odwiedzania parków narodowych, rozwija turystykę rodzinną o charakterze edukacyjnym. W 2022 roku wydano **ok. 100 zeszytów zadań** „Przyjaciół Gorczańskiego Parku Narodowego”. **Pamiątkowe medale** „Przyjaciół GPN” otrzymało **ok. 40 dzieci**, które wykonały zadania i złożyły uroczyste przyrzeczenie przed pracownikiem Parku. Program będzie kontynuowany w kolejnych latach.

DZIAŁANIA DLA ODWIEDZAJĄCYCH GPN TURYSTÓW ORAZ SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ – 8 wydarzeń - 894 osoby:

- **„Niedziela w Gorczańskim Parku Narodowym, piknik edukacyjno-turystyczny (2) – 700 osób.** Piknik zorganizowano w parku dworskim hr. Wodzickich w Porębie Wielkiej oraz na Trusiówce w Lubomierzu-Rzekach,
- **Majówka w Gajówce Mikołaja – 100 osób**
- **„Bliskie spotkania z gorczańską przyrodą” (5),** warsztaty przyrodnicze i spacer przyrodniczy doliną Łopusznej - **94 osoby.** Uczestnicy odkrywali tajemnice przyrody pod okiem pracownika ZEiUP.
-

DZIAŁANIA EDUKACYJNE SKIEROWANE DO RÓŻNYCH GRUP ODBIORCÓW

Imprezy zewnętrzne (3) - 1 100 osób.

- Piknik Ekologiczny przy SP w Tylmanowej na zakończenie Tygodnia Ekologii – 22 kwietnia 2022 r, – **100 osób,**
- Piknik edukacyjny w Sromowcach Wyżnich „Las i woda – nasza górską przygodą” 31 lipca 2022 r. – **500 osób,**
- Athletic Unlimited Games (AWF w Krakowie, 12 sierpnia) – **500 osób,**

wykłady, prezentacje (10) - 235 osób

- szkolenie dla przewodników beskidzkich (3) – **74 osób,**
- wizyty studyjne w ramach partnerstwa Marki „Zagórzańskie Dziedziny (5) – **30 osób,**
- narada pracowników Nadleśnictwa Limanowa, 28 lutego – **30 osób,**
- edukatorzy RDLP Kraków, 25 kwietnia – **25 osób,**
- przedstawiciele słowackich parków narodowych, 7 czerwca – **25 osób,**
- przedstawiciele PN Tara z Serbii, 6 – 9 września, **4 osoby.**
- Drawieński PN, 7 października, - **32 osoby.**
- Szkolenie Straży Granicznej – **25 osób,**

prezentacja filmu pt. Gorczański Park Narodowy (15) – 131 osób

Film pt. „Gorczański Park Narodowy” wyświetlany w Ośrodku Edukacyjnym GPN na zamówienie oraz w okresie ferii zimowych i wakacji w każdy czwartek o godz. 10.00. Pracownik ZEiUP przed emisją filmu każdorazowo przekazuje oglądającym najważniejsze informacje o GPN, walorach przyrodniczych i kulturowych Gorców. Po zakończeniu emisji prowadzona jest dyskusja na temat zagadnień poruszanych w filmie.

EKSPOZYCJA PRZYRODNICZA W OŚRODKU EDUKACYJNYM GPN

W POREBIE WIELKIEJ – 4 024 osoby

W 2022 r. z uwagi na stan epidemii koronawirusa ekspozycja przyrodnicza w okresie od 24.01.2022 r. do 14.02.2022r., po czym została udostępniana z zachowaniem środków ostrożności zapewniających bezpieczeństwo zarówno osobom obsługującym ekspozycję, jak i zwiedzającym. W 2022 r. ekspozycję przyrodniczą GPN obejrzało **4 043 osoby**:

I kwartał 2022 r.- 322 osoby, w tym:

- turyści indywidualni - 55 osoby,
- turyści zorganizowani - 267 osób (13 grupa)

II kwartał 2022 r. – 1344 osoby, w tym:

- turyści indywidualni - 358 osób,
- turyści zorganizowani - 986 osób (48 grup)

III kwartał 2022 r. – 1610 osób, w tym:

- turyści indywidualni - 940 osoby,
- turyści zorganizowani - 670 osoby (36 grup)

IV kwartał 2022 r. – 767 osób, w tym:

- turyści indywidualni - 111 osób,
- turyści zorganizowani - 656 osób (23 grupy).

Wstęp na ekspozycję przyrodniczą GPN jest płatny. Zgodnie z Zarządzeniem Dyrektora Gorczańskiego Parku Narodowego nr 23/2021 z dnia 19.08.2021r. opłata za udostępnienie ekspozycji przyrodniczej w Ośrodku Edukacyjnym wynosi: 8 zł bilet normalny i 4 zł bilet ulgowy. Z biletów ulgowych przysługujących posiadaczom Karty Dużej Rodziny skorzystało 227 osób, w tym 131 dzieci.

EDUKACJA REALIZOWANA W TERENOWEJ BAZIE EDUKACYJNEJ

„GAJÓWKA MIKOŁAJA” - 280 osób

W 2022 r., odbyło się 11 różnego rodzaju imprez edukacyjnych, otwartych i skierowanych tylko do uczniów okolicznych szkół. Udostępnianie ekspozycji dla turystów indywidualnych i grup rodzinnych odbywało się w okresie od maja do sierpnia, w każdą pierwszą sobotę miesiąca, w godz. 10.00-15.00 i było połączone z warsztatami przyrodniczymi oraz spacerem przyrodniczym na Żubrowisko. Ponadto odbyło się 5 cyklicznych spotkań plenerowych oraz 2 zajęcia realizowane na zamówienie. *Uczestników*

wydarzeń edukacyjnych, które miały miejsce w Gajówce Mikołaja ujęto w bezpośrednich działaniach edukacyjnych.

W załączeniu sprawozdanie: „Edukacja w Gajówce Mikołaja w 2022 r.” sporządzone przez M. Stefanik.

EDUKACJA REALIZOWANA W TERENOWEJ BAZIE EDUKACYJNEJ

W CHACIE GPN NA HALI DŁUGIEJ

W 2022 roku nie odbył się żaden dyżur edukacyjny w Chacie GPN na Hali Długiej. Ograniczone zasoby kadrowe spowodowały, że nie było możliwości obsadzenia dyżurów. Poza tym poprzednie lata pokazały niskie zainteresowanie odwiedzających Park zajęciami organizowanymi w tym miejscu.

WYSTAWY CZASOWE

Od 2019 r., tj. roku otwarcia Ośrodka Edukacyjnego GPN i ekspozycji przyrodniczej w dawnej oficynie dworskiej, w Dyrekcji GPN nie organizuje się regularnych, czasowych wystaw fotograficznych.

UDOSTĘPNIANIE DLA TURYSTYKI

I. W roku 2022 na rzecz udostępniania Gorczańskiego Parku Narodowego dla turystyki realizowany był projekt: „Działania ochrony przyrody metodami gospodarki leśnej, inne działania prowadzone na terenie Gorczańskiego Parku Narodowego w 2022 roku oraz badania naukowe” finansowany ze środków funduszu leśnego w ramach umowy Nr EZ.0290.1.6.2022 z dnia 01.08.2022r.

W ramach projektu zrealizowano następujące działania:

1. Ochrona przyrody oraz bezpieczeństwo odwiedzających poprzez konserwację i bieżącą naprawę infrastruktury nawierzchni szlaków i ścieżek edukacyjnych GPN.

Infrastrukturę turystyczną Parku stanowią obiekty i trasy turystyczne o łącznej długości 123,96 km.

Ponadto na terenie Parku funkcjonuje nartostrada (1,45 km) oraz wyciąg krzesełkowy (1,0 km).

W ramach działania przeprowadzano:

- usuwanie powalonych, uszkodzonych i martwych drzew zagrażających bezpieczeństwu turystom, gdyż na służbach Parku ciąży prawny obowiązek zapewnienia turystom bezpiecznych warunków wędrowania.

- prace konserwacyjne urządzeń technicznych szlaków i ścieżek edukacyjnych GPN. Szlaki turystyczne wyposażone są w drewniane konstrukcje, których zadaniem jest zatrzymanie lub spowolnienie procesów erozyjnych, odprowadzanie wody opadowej, a przez to zapobieganie zabagnianiu ich nawierzchni. Urządzenia te wymagają bieżącej konserwacji, zwłaszcza po nawalnych opadach. Zaniechanie tych prac powoduje zły stan techniczny szlaków, "rozdeptywanie" terenu wokół, powstawanie niekontrolowanych przejść, a w konsekwencji negatywne oddziaływanie na gatunki roślin i zwierząt w tym będące przedmiotem szczególnej troski.

Koszt realizacji działania wyniósł 128 113,33 zł

2. Ochrona przyrody oraz bezpieczeństwo odwiedzających poprzez konserwację i naprawę szlaków i ścieżek edukacyjnych.

Utrzymanie w dobrym stanie sieci istniejących szlaków ogranicza penetrację turystyczną miejsc szczególnie wrażliwych na antropopresję, a skanalizowany ruch turystyczny i w miarę równomiernie rozłożony ogranicza negatywny wpływ turystyki na wartości przyrodnicze Parku. Dobry stan szlaków to również bezpieczeństwo ich użytkowników. Niektóre odcinki szlaków turystycznych poprzez udostępnione do ruchu kołowego pojazdy GPN są drogami przeciwpożarowymi. Mają umożliwić szybki dojazd pojazdów służb ratowniczych (GOPR, Straż Pożarna, Policja, służby GPN) w rejon zagrożenia, miejscami nawet w szczytowych partiach Gorców.

W 2022 roku prowadzone były prace:

- szlak zielony na odcinku Jaworzyna Kamienicka – Trzy Kopce: likwidacja drewnianych podestów (dylin), odtworzenia przejść poprzez ułożenie belek prowadzących i uzupełnienie tłuczniem kamiennym,
- szlak spacerowy, rowerowy, konny dolina Kamienicy – Jaworzyna Kamienicka: roboty dodatkowe: wymiana sączków na polanie Jaworzyna Kamienicka,
- szlak niebieski na odcinku skład Staszek – przełęcz Borek: m.in. odtworzenie zapory przeciwrumoszowej na Wspólnym Potoku, wykonanie przepustu, likwidacja zabagnień, wykonanie podbudowy z tłuczniem na odcinku 5,8 km, odtworzenie sączków,
- szlak spacerowy, rowerowy, konny Konina Potasznia – przełęcz Borek: odtworzenie przepusty przy Zimnej Wodzie,
- szlak czerwony, czarny w O.O. Kiczora i ścieżka edukacyjna „Z Łopusznej na Jankówki”: punktowe usuwanie zabagnień poprzez wypełnienie tłuczniem kamiennym,
- szlak niebieski na odcinku dolina potoku Turbacz – Czoło Turbacz oraz ścieżka edukacyjna „Dolina potoku Turbacz”: likwidacja dylin i mostków, odtworzenie przejść w postaci bruku

kamiennego, wymiana progów i sączków. Roboty dodatkowe: wymiana progów i likwidacja mostków, odtworzenie przejść w postaci bruku.

- szlak spacerowy rowerowy, konny Koninki Hucisko – Potasznia – na odcinku Oberówka – Pasieka: odbudowa przepustu, wymiana sączków i zapory przeciwrumszowej,

- szlak spacerowy rowerowy, konny Koninki Hucisko – dolina Potoku Turbacz – dolina Olszowego Potoku – na odcinku Oberówka – Szałasisko: odbudowa przepustu, wymiana sączków i zapór przeciwrumszowych. Roboty dodatkowe: odbudowa przepustu na Paciepnicy,

- szlak spacerowy rowerowy, konny Koninki Hucisko – dolina Olszowego Potoku – Poręba Górna na odcinku Olszowy Potok – Poręba Górna: odbudowa przepustów, wymiana sączków i zapór przeciwrumszowych.

Koszt realizacji zadań wyniósł 674 896,72 zł.

3. Konserwacja, naprawy i ulepszanie pozainwestycyjne małej infrastruktury szlaków i ścieżek edukacyjnych.

W ramach działania wymieniono ławostół w O.O. Dwór, oznakowano enklawę Jasionów oraz zainstalowana została tablica informacyjna na Obidowcu w O.O. Suhora.

Koszt realizacji zadań wyniósł 11 881,80 zł

4. Utrzymanie szlaków turystycznych i ścieżek edukacyjnych.

Pod tym hasłem realizowano działania oczyszczania szlaków i ścieżek edukacyjnych ze śmieci oraz bieżące monitorowanie i wykonanie drobnych prac konserwacyjnych małej infrastruktury turystycznej.

Koszt realizacji działania wyniósł 19 822,07 zł

5. Bieżące utrzymanie szlaków turystycznych i ścieżek edukacyjnych.

- zakup worków, rękawic do bieżącego oczyszczanie szlaków ze śmieci,
- koszty utylizacji zebranych śmieci – odbiór przez specjalistyczne firmy,
- zakup środków, materiałów, drobnych narzędzi do bieżącej naprawy małej infrastruktury szlaków i ścieżek edukacyjnych.

Koszt realizacji działania wyniósł 9 581,91 zł

6. Bieżące utrzymanie miejsc biwakowych na polanach Oberówka i Trusiówka.

Miejsca biwakowe 6 - krotnie wykaszano w czasie okresu wegetacyjnego. Na zakończenie sezonu turystycznego wywiezione zostały nieczystości ze zbiorników w toaletach znajdujących się na obu miejscach biwakowych.

Koszt realizacji działania wyniósł 4 455,20 zł

Ogółem na działania związane z udostępnianiem GPN dla turystyki ze środków funduszu leśnego wydatkowano kwotę 848 751,03 zł.

II. Organizacja obsługi ruchu turystycznego

1. Obsługa ruchu turystycznego – bilety wstępu do GPN

Od 1 stycznia 2022r. wprowadzone zostały opłaty za wstęp na cały obszar Gorczańskiego Parku Narodowego. Zmiana wynikała z Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 14 września 2021r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie parków narodowych lub niektórych ich obszarów, gdzie za wstęp pobiera się opłaty. GPN nie pobiera opłat za wstęp do parku dworskiego hr. Wodzickich w Porębie Wielkiej (Obwód Ochronny Dwór). Z opłat wyłączone są również odcinki szlaków biegnące wzdłuż granic GPN:

- szlak żółty: Poręba Górna - Stare Wierchy,
- szlak zielony: Stare Wierchy - Obidowiec,
- szlak czerwony: Bardo – Stare Wierchy – Rozdziele - Turbacz,
- szlak zielony: Przysłop - Gorc,
- szlak niebieski: Gorc - Lubomierz-Rzeki.

Sprzedaż prowadzona jest w dwóch punktach stacjonarnych w Koninkach i Lubomierz-Rzeki przy miejscu biwakowym Trusiówka, a także w Ośrodku Edukacyjnym GPN oraz w punktach mobilnych (Potasznia - przełęcz Borek, Starmaszka, polana Gabrowska. Poza biletami w punktach stacjonarnych prowadzona jest sprzedaż wydawnictw i pamiątek GPN.

Sprzedaż stacjonarna biletów wstępu uzupełniania jest przez sprzedaż online za pomocą strony www.gorce.eparki.pl oraz aplikacji mPay.

W 2022 roku sprzedano 49 354 biletów wstępu do Gorczańskiego Parku Narodowego.

Z ulgi przysługującej posiadaczom Karty Dużej Rodziny skorzystało **4235 osób**.

Wartość sprzedanych biletów wstępu do parku wyniosła **272 066,55 zł netto**.

Na działalność Grupy Podhalańskiej GOPR przekazano **40 809,98 zł**.

2. Obsługa miejsca parkingowego i miejsca biwakowego na polanie Trusiówka w Lubomierzu- Rzekach oraz miejsca biwakowego na polanie Oberówka.

Przychody z działalności obu miejsc biwakowych i miejsca parkingowego w 2022 r. wyniosły **33 435,84 zł netto**.

3. Udostępnienie niektórych obiektów i obszarów GPN do celów organizacji imprez rekreacyjnych.

W 2022 r. na terenie GPN odbyły się trzy biegi górskie: Ultra Trail Małopolska, Turbacz Summer Trail, oraz Gorce Ultra Trail. Przychody z tego tytułu wyniosły **1 028,45 zł netto**.

Dochód z tytułu sprzedaży biletów wstępów do GPN, prowadzenie miejsc biwakowych oraz udostępnianie obszaru GPN do celów organizacji imprez rekreacyjnych wyniósł 146 867,62 zł.

III. Wolontariat

W 2022 do programu wolontariatu w Gorczańskim Parku Narodowym przystąpiła jedna osoba, która wykonywała stałą doraźną pomoc w Obwodzie Ochronnym Kiczora, również przy imprezach edukacyjnych odbywających się w Gajówce Mikołaja w Łopusznej.

W wolontariacie grupowym wzięło udział 58 osób – pracowników firmy Cummins LTD. Wykonali oni prace porządkowe - sprzątanie szlaków ze śmieci, prace ogrodnicze w bindaż i ogrodzie gorczańskim oraz na polanie

Oberówka. Malowanie ławek i stołów do Gajówki Mikołaja, ogrodzenia miejsca biwakowego Oberówka oraz odnowienie barierki mostu w dolinie potoku Turbacz oraz przy leśniczówce. Cummins LTD przekazał na powyższy cel darowiznę w wysokości 20 819,00 zł. W ramach tych środków wykonane zostały ławki i stoły do Gajówki Mikołaja w Łopusznej oraz zakupione zostały materiały oraz narzędzia do pracy.

IV. Szkolenie dla przewodników beskidzkich

Przeprowadzone zostały trzy szkolenia dla przewodników beskidzkich:

- kwiecień - szkolenie „Kuraki Gorczańskiego Parku Narodowego i ich ochrona” – terenowe szkolenie w Schronisku PTTK na Turbacz – 17 osób,
- maj - szkolenie Koła Przewodników PTTK w Nowym Sączu – ścieżka edukacyjna „Z Łopusznej na Jankówki” – 31 osób,
- wrzesień - szkolenie „Jadalne muchomory i trujące borowiki – fakty i mity dotyczące grzybów” – prowadzenie dr Maciej Kozak – 23 osoby. W szkoleniach wzięło udział 61 osób.

Ważną legitymację przewodnika po Gorczańskim Parku Narodowym posiada aktualnie 113 osób. Szkolenie Parku nie jest konieczne do oprowadzania wycieczek po GPN. Nasze szkolenie są uzupełniające, dla przewodników, którzy chcą poszerzyć swoją wiedzę.

Przypominamy, turystyka piesza zorganizowana może odbywać się wyłącznie w grupie nie przekraczającej 50 osób i pod opieką przewodników beskidzkich, przodowników turystyki górskiej i pracowników Parku w trakcie prowadzenia przez nich zajęć edukacyjnych, dydaktycznych i wycieczek studyjnych.

Dane przewodników po Gorczańskim Parku Narodowym można znaleźć na stronie www.gorcepn.pl

V. Pikniki turystyczne „Niedziela w Gorczańskim Parku Narodowym”

W 2022 roku Gorczański Park Narodowy we współpracy z Nadleśnictwem Limanowa, Powiatem Limanowskim, Komendą Wojewódzką Policji, Grupą Podhalańską GOPR, Gminą Mszana Dolna, Gminą Niedźwiedź oraz lokalnymi artystami, rękodzielnikami i właścicielami gospodarstw agroturystycznych zorganizował dwa pikniki turystyczne „Niedziela w Gorczańskim Parku Narodowym” popularyzujące nasz region, turystykę przyrodniczą i kulturową oraz propagujące bezpieczne wędrowanie. Pikniki miały również na celu promocję miejsc biwakowych na terenie Gorczańskiego Parku Narodowego oraz Ośrodka Edukacyjnego GPN. Piknik na terenie Parku Dworskiego w Porębie Wielkiej odbył się 26 czerwca, natomiast 28 sierpnia zorganizowano piknik na polanie Trusiówka w Lubomierzu-Rzekach.

VI. Darowizna od Cummins LTD przekazana za pośrednictwem Global Giving

W 2022 GPN otrzymał kolejną darowizną na program rozwoju edukacji ekologicznej w kwocie 75 123,42 zł.

W ramach zadań zaplanowanych na rok 2022 zrealizowano:

- zakup i wykonanie materiałów edukacyjnych,
- audyt dostępności architektonicznej i informacyjno-komunikacyjnej dla osób ze spełnianymi potrzebami ścieżki edukacyjnej „Park dworski hrabiów Wodzickich - Góra Chabówka etap I” – przygotowanie deklaracji dostępności, raportu eksperckiego z rekomendacjami dla poprawy dostępności obiektów oraz zapewnienia usług,
- wykonanie filmu reklamowego „Wystawa przyrodnicza GPN”
<https://youtu.be/xM6quK0wcAg>

Wykorzystano 7 128,07 zł, na rok 2023 planujemy dalsze wykorzystanie darowizny na cele edukacyjne, m.in. przeprowadzenie warsztatów, przygotowanie składu wydawnictwa „Saga gorczańskich rysi” oraz audioprzewodnik po parku dworskim w Porębie Wielkiej.

W załączeniu sprawozdanie z zakresu udostępniania GPN dla turystyki w 2022 roku, sporządzone przez M. Józefiak.

WYDAWNICTWA GPN

W 2022 roku ukazały się:

- czasopismo dla dzieci i młodzieży „Salamandra”, w 2022 r. wydano dwa numery – wiosna-lato 2022 r. wydanie zostało sfinansowane ze środków Powiatu Limanowskiego, jesień-zima powstało ze środków własnych. Oba numery ukazały się tylko w wersji elektronicznej.
- „Poznaj Gorczański Park Narodowy”. Treść publikacji i grafika zostały zaktualizowane. Publikację wydano w nakładzie 1000 egzemplarzy.

W 2022 roku prowadzona było sprzedaż wydawnictw i pamiątek oraz bezpłatne rozdawnictwo:

- sprzedano - **4085 szt.**
- przekazano nieodpłatnie – **2859 szt.**

W załączeniu zestawienia:

- **Wydawnictwa i pamiątki – rozchód 2022 r. sporządzony przez P. Widzisz,**
- **Wykaz wydawnictw informacyjnych wydanych bezpłatnie w 2022 r. powstałych w ramach projektu: Nr POIS.02.04.00-00-0051/16 „Adaptacja zabytkowego obiektu architektonicznego na Ośrodek Edukacyjny GPN wraz z zagospodarowaniem edukacyjnym parku dworskiego w Porębie Wielkiej” sporządzony przez M. Olszewska.**

Strona internetowa Gorczańskiego Parku Narodowego

Na stronie internetowej ukazywały się aktualne informacje o bieżących działaniach Gorczańskiego Parku Narodowego, a także zaproszenia na wszystkie organizowane wydarzenia edukacyjne. Dostępna była oferta edukacyjna i kalendarium imprez. Nie działał natomiast system kontaktowania się z Parkiem z poziomu strony internetowej, za pośrednictwem formularza kontaktowego. Strona internetowa GPN jest przestarzała pod względem technicznym i wymaga wymiany. Nie można odczytać statystyk użytkowania i odwiedzin strony internetowej Gorczańskiego Parku Narodowego.

Media społecznościowe Gorczańskiego Parku Narodowego

W 2022 r. prowadzone były profile na portalach: Facebook, Instagram oraz Youtube. Były tam publikowane materiały edukacyjne i informacyjne, a także zaproszenia na organizowane

przez GPN wydarzenia edukacyjne oraz bieżące informacje i aktualności dot. udostępniania Parku.

Podsumowanie

Rok 2022, to kolejny rok w cieniu epidemii koronawirusa i w związku z tym z ograniczeniami działań edukacyjnych. W ostatnich latach liczba uczestników bezpośrednich (czynnych) działań edukacyjnych przedstawiała się następująco:

w roku 2011 – 10.596 osób,

w roku 2012 – 6.444 osoby,

w roku 2013 – 10.153 osoby,

w roku 2014 – 8.751 osób,

w roku 2015 – 13.465 osób,

w roku 2016 - 16.708 osób,

w roku 2017 – 13.751 osób,

w roku 2018 – 12.841 osób,

w roku 2019 – 18.957 osób

w roku 2020 – 10.786 osób

w roku 2021 – 10.180 osób.

W roku 2022 – 10 898 osób.

Przykładowe liczby uczestników wybranych działań edukacyjnych w latach 2011 - 2021:

Rok	Zajęcia stacjonarne dla uczniów	Zajęcia terenowe dla uczniów	Plenerowe imprezy edukacyjne	Ekspozycja w Gajówce Mikołaja	Ekspozycja przyrodnicza w OE	Film GPN
2011	2.496 osób (64)	1.196 osoby (49)	4.500 osób (3) w tym Ogólnopolski Dzień Ziemi	1.062 osoby		
2012	2.589 osób (62)	614 osób (27)	1.310 osób (4)	667 osób		
2013	3.891 osób (83)	642 osoby (29)	2.800 osób (6)	950 osób		
2014	2.984 osób (61)	1.052 osoby (40)	2.050 osób (5)	581 osób		
2015	3.587 osób (66)	1.376 (57)	5.365 osób (5)	910 osób		
2016	2.227 osób (41)	787 osoby (34)	10.480 osób (8)	1050 osób		
2017	1.904 osoby (54)	796 osób (41)	8.130 osób (10)	950 osób		
2018	3.401 osób (74)	890 osób (40)	6.980 osób (8)	660 osób		
2019	2.190 osób (70)	627 osób (31)	4.390 osób (9)	460 osób		
2020	980 osób (38)	214 osób (12)	130 osób (2)	142 osoby	1680 osób	540 osób

2021	79 osób (4)	1 184 osoby (51)	1570 osób (3)	280 osób	4 527 osób	2 260 osób
2022	100	663	1 990	494	4 024	2 357

Na stałe w kalendarz działań edukacyjnych GPN wpisały się: Majówka w Gajówce Mikołaja, Spotkanie tropicieli przyrody, Święto buka czy „Niedziela w GPN”, organizowane w parku dworskim hr. Wodzickich w Porębie Wielkiej oraz w miejscu biwakowym, na polanie Trusiówka w Lubomierzu-Rzekach. Imprezy te cieszą się dużą popularnością zarówno wśród lokalnej społeczności, jak i odwiedzających GPN turystów. Należy kontynuować tę tradycję w kolejnych latach.

Przychód EDUKACJA (netto) – 44 192,82 zł

- przychód z płatnych zajęć edukacyjnych i warsztatów – 3 448,59 zł
- przychód za udostępnienie ekspozycji w Gajówce Mikołaja – 158,54 zł
- przychód ze sprzedaży wydawnictw GPN i pamiątek – 24 456,44 zł
- przychód z biletów wstępu na ekspozycję przyrodniczą w OE – 12 125,98 zł
- przychód z biletów wstępu na film „Gorczański Park Narodowy” – 3 921,97 zł
- zorganizowanie ogniska – 81,30 zł

Koszty EDUKACJA – 31 620,88 zł

- zakup materiałów i zużycie energii – 13 473,05 zł
- usługi – 15 674,42 zł
- pozostałe koszty funkcjonowania – 2 473,41 zł

Przychód TURYSTYKA (netto) – 332528,97 zł

- przychód ze sprzedaży biletów wstępu do GPN – 272 066,55 zł,
- przychód z obsługi parkingu i miejsc biwakowych – 57 194,66 zł
- przychód z imprez rekreacyjnych na terenie GPN – 1 28,45 zł
- przychód z opłat za szkolenie przewodników – 2 239,31 zł

Koszty TURYSTYKA – 185 661,35 zł

- obsługa miejsca biwakowego i parkingu na polanie Trusiówka – 33 435,84 zł
- obsługa punktu sprzedaży biletów – 54 362,05 zł
- prowizja za sprzedane bilety przez aplikację mPay – 286,82 zł
- wpłata na GOPR Grupa Podhalańska (15%) – 40 809,98 zł

- zakup materiałów i zużycie energii – 20 220,92 zł
- usługi – 36 545,74 zł

Dochód TURYSTYKA – 146 867,62 zł

W 2022 r. Gorczański Park Narodowy odwiedziło 120 000 osób.

Sporządziła:
Monika Olszewska
kier. ZEiUP

w załączeniu:

- Zestawienie działań edukacyjnych w 2022 r. bezpośrednich i on-line – M. Olszewska
- Edukacja w Gajówce Mikołaja w 2022 roku - M. Stefanik
- Wydawnictwa i pamiątki GPN – rozchód 2022 – zestawienie – P. Widzisz
- Wykaz wydawnictw informacyjnych wydanych bezpłatnie w 2022 r. powstałych w ramach projektu: Nr POIS.02.04.00-00-0051/16 „Adaptacja zabytkowego obiektu architektonicznego na Ośrodek Edukacyjny Gorczańskiego parku Narodowego wraz z zagospodarowaniem edukacyjnym parku dworskiego w Porębie Wielkiej” – A Kurzeja
- Sprawozdanie za rok 2022 w zakresie udostępniania GPN dla turystyki - M. Józefiak